

Lab 0: Wprowadzenie do *Mathematica*

Mathematica jest systemem algebry komputerowej (służącym m. in. do przetwarzania wyrażeń symbolicznych) rozpoznającym jedynie komendy związane z programem (i rozróżniającym litery duże i małe!). Istotną cechą systemu *Mathematica* jest rygorystyczne rozróżnianie kontekstu, w którym należy stosować pary nawiasów okrągłych, kwadratowych i klamrowych.

Nawiasy okrągłe występują wyłącznie w obrębie wyrażeń algebraicznych i służą do szeregowania kolejności obliczeń, np. $(1+2)^3$.

Nawiasy kwadratowe służą jako ogranicznik list argumentów funkcji np. $\text{Sin}[x]$.

Nawiasy klamrowe służą jako ograniczniki obiektów złożonych np. zakres zmiennej x : $\{x, -1, 1\}$.

Nazwy wszystkich funkcji wbudowanych rozpoczynają się dużymi literami np. *Sin*, *Exp*.

W programie *Mathematica* dostępne są cztery podstawowe typy liczbowe: typ liczb całkowitych **Integer**, wymiernych **Rational**, rzeczywistych **Real** i zespolonych **Complex**.

Polecenie lub wyrażenie algebraiczne można wpisywać w jednej lub wielu liniach. Program rozróżnia przejście do nowej linii kontynuujące wyrażenie (klawisz **Enter**) od polecenia zakończenia wpisywania (**Shift + Enter** lub **Enter** z klawiatury numerycznej). Po zakończeniu wpisywania wyrażenia lub polecenia tworzy ono komórkę typu **Input** i rozpoczyna się jej przetwarzanie, wynik prezentowany jest w nowej komórce typu **Output**, a obie komórki łączone są w komórce nadrzędnej.

Pracę z programem *Mathematica* ułatwiają palety narzędziowe dostępne za pośrednictwem polecenia menu **Palettes**.

W razie problemów pomocne jest skorzystanie z polecenia menu **Help/Documentation**.

Na każdym laboratorium tworzyć będziemy nowy dokument *Mathematica*.

1. Otwórz nowy dokument typu *Notebook*. Poziomy kursor oznacza, że możesz stworzyć nową komórkę, pionowy kursor oznacza, że aktualnie jesteś w istniejącej komórce.
2. Wpisz Lab 0, a następnie zaznacz blok komórki (klamra po prawej stronie) i z paska narzędzi wybierz *Format, Style, Title*.
3. Utwórz nową komórkę (kliknij poniżej tytułu, powinien pojawić się poziomy kursor), wpisz swoje imię i nazwisko i zmień format komórki na *Subsection*.
4. Utwórz kolejną komórkę upewniając się, że jej styl to *Input*.
5. Chcemy rozwiązać równanie $x^2 - 3x = -2$, możemy to zrobić rozkładając wyrażenie na czynniki.

Wpisz **Factor** $[x^2 - 3x + 2]$ aby znaleźć rozwiązania.

6. Jeśli chcemy rozwiązać bezpośrednio to równanie używając *Mathematica*, wpisz

Solve $[x^2 - 3x == -2, x]$

W poleceniu *Solve* używamy podwójnego znaku równości i rozwiązujemy równanie ze względu na zmienną x .

Uprość odpowiedź korzystając z polecenia *Flatten*.

7. Użyj polecenia *Solve* do rozwiązania (względem x) równania $x^4 - 3x^2 = 4$ wybierając tylko rozwiązania, które

są liczbami rzeczywistymi.

Aby rozwiązać równanie korzystając z komendy *Solve* z narzuconym warunkiem, że wszystkie rozwiązania w

komórce *Output* są rzeczywiste, wpisz

Solve $[x^4 - 3x^2 == 4, x, Reals]$

a następnie uprość listę rozwiązań (*Flatten*).

8. Używając *Mathematica* znaleźć odcięte rzeczywistych punktów przecięcia funkcji $f(x) = 14x^3 + 2427x - 630$ i

$$g(x) = 781x^2.$$

W powyższych ćwiczeniach pomocne mogło być zdefiniowanie funkcji w *Mathematica*. Aby zdefiniować funkcje w ćwiczeniu 8 należy wpisać

f $[x_] := 14x^3 + 2427x - 630$

g $[x_] := 781x^2$

9. Za pomocą komendy *Solve* znajdź odcięte wszystkich punktów przecięcia funkcji $f(x)$ i $g(x)$. Wpisz

Solve $[f[x] == g[x], x]$

10. Wpisz

NSolve $[f[x] == g[x], x]$

aby sprawdzić wartość dziesiętną uzyskanych rozwiązań.

Jeśli chcemy zobaczyć punkty przecięcia funkcji $f(x)$ i $g(x)$, możemy narysować wykresy obu funkcji

11. Narysuj wykresy funkcji $f(x)$ i $g(x)$, wpisując

plot1 $=\text{Plot}[\{f[x], g[x]\}, \{x, -1, 60\}]$

12. Możemy powiększyć rysunek zmieniając zakresy zmiennych

Show $[\text{plot1}, \text{PlotRange} \rightarrow \{\{0, 1\}, \{-1, 100\}\}]$

13. Narysuj $f(x) = \sin x$ i $g(x) = \cos x$ dla wartości x pomiędzy 0 i 2π . Użyj **Sin** $[x]$, **Cos** $[x]$ aby zdefiniować w

Mathematica funkcje $f(x)$ i $g(x)$. Na podstawie wykresu oszacuj punkty przecięcia obu funkcji.

14. Jeśli funkcje $f(x) = \sin x$ i $g(x) = \cos x$ nie są ograniczone do dziedziny $[0, 2\pi]$, jak powyżej, ile jest

punktów

przecięcia obu funkcji?

Aby ograniczyć polecenie *Solve* do znalezienia punktów przecięcia z przedziału z ćwiczenia 13, wpisz

NSolve[Sin[x]==Cos[x]&&0≤x≤2π,x]

Jeśli chcemy sprawdzić typ liczbowy otrzymanego wyniku stosujemy funkcję **Head**.

15. Sprawdź typy liczb: 15, 1/2, 0.5, 2+3i nadając im nazwy i stosując funkcję *Head*.

16. Polecenie **Manipulate[expr, {u, u_min, u_max}]** służy do wygenerowania **expr** (np. jakiegoś wykresu funkcji) z parametrem *u* wraz z kontrolką służącą do manipulowania wartością parametru *u* w podanym zakresie. Podobną funkcję ma również polecenie **Animate**.

Manipulate[Plot[{u*x^2},{x,-1,1},PlotRange→{{-1,1},{-1,1}}],{u,-1,1}]